

ARCIBISKUPSTVÍ
PRAŽSKÉ

Vyjádření Arcibiskupství pražského k ukončení služebního poměru P. Marka Váchy.

16. 02. 2025

Po odvyšlání bohoslužby televizí NOE 29. ledna 2025 se zvedla vlna pobouření a řada laiků i kněží se obrátila na arcibiskupa Jana Graubnera s žádostí, aby se k takovému způsobu slavení mše svaté vyjádřil.

Protože se jednalo o katolickou mši svatou, prošel její průběh přezkoumáním Liturgickou komisí České biskupské konference, která ve svém písemném vyjádření konstatovala, že při ní došlo k porušení liturgických předpisů církve.

Považujeme za neuctivé a netolerantní, aby lidé, kteří nejsou katolíky, církvi předepisovali, jak má nebo nemá vypadat mše svatá. Katolíky, kteří se odvoláním svého oblíbeného kněze cítí dotčeni, prosíme, aby si uvědomili, že v církvi je mnoho bratrů a sester, pro něž je mše svatá nejposvátnějším tajemstvím Boží přítomnosti a nevhodným chování P. Váchy se cítí zranění.

Během jednání kněžské rady zaznívaly názory, že by se arcibiskup neměl spokojit jen s ukončením vedlejšího služebního poměru, a podobně jako liturgická komise ho kněží nabádali ke kázeňskému řešení. Navzdory tomu došlo z rozhodnutí arcibiskupa Jana Graubnera pouze k rozvázání služebního poměru s Arcibiskupstvím pražským, zejména právě s ohledem na P. Marka Váchu.

Arcibiskupství pražské pořádá pravidelně tzv. kněžské dny. Kněžský den je pracovní setkání kněží, na kterém se probírají otázky všeho druhu, mimo jiné i personální otázky. Účast na kněžském dni je pro kněze ve služebním poměru s arcibiskupstvím pražským povinná.

Poslední kněžský den se konal minulý týden. Na tomto setkání P. Marek Vácha nebyl přítomen a ani se ze setkání neomluvil, a tak nebylo možné probrat s ním osobně důvody, které vedly k ukončení jeho služebního poměru na Arcibiskupství pražském tak, jak je běžně zvykem.

P. Vácha je knězem brněnské diecéze, kde má řádné ustanovení farářem. V Praze měl dosud ustanovení na 0,2 úvazku. Arcibiskup pražský Jan Graubner reagoval tedy pouze pastoračně a kázeňské řešení přenechává jeho diecéznímu biskupovi. Ukončení vedlejšího služebního poměru znamená, že P. Vácha za kněžskou službu mimo svou diecézi nebude dostávat odměnu; nemá zakázáno slavit mši svatou; nebyl mu udělen trest dle církevních zákonů.

Stanovisko liturgické komise ČBK ke slavení mše svaté klášterním výčepu Sýpka

Televize Noe přinesla ve středu 29. 1. 2025 přímý přenos bohoslužby z prostoru břevnovského klášterního výčepu Sýpka. Bohoslužba s názvem „Hospodin v hospodě“ byla prezentována jako ekumenická. V pozvání na sociálních sítích je uvedeno: „Jde o cca 60 minutovou ekumenickou službu Bohu. Párty v hospodě pro věřící i nevěřící. V jádru římsko-katolickou mši s židovskými i nežidovskými přáteli a laiky široké veřejnosti.“

Ve své podstatě se jednalo o slavení mše svaté, které v daném místě a podobě považujeme za nedovolené a nevhodné. Mše svatá se nestává ekumenickou bohoslužbou tím, že se na ní účastní nekatolíci. Ani není možné hovořit o spojení mše svaté a ekumenické bohoslužby, protože jsou to dvě naprosto svébytné, samostatné a ve své podstatě odlišné formy bohoslužby.

S bolestí musíme upozornit, že slavení, které proběhlo v klášterním výčepu Sýpka, v níže uvedených bodech výrazně nerespektovalo liturgické předpisy pro slavení eucharistie stanovené. S takovouto praxí není možné souhlasit ani ji doporučovat jako následováníhodnou.

1) Volba místa. „Mše svatá ať se slaví na posvátném místě, leč by ve výjimečném případě si nutnost žádala něco jiného. V tom případě se musí konat na čestném místě.“ Takovou nutnost zpravidla posoudí podle případu pro svou diecézi diecézní biskup.¹ Slavít bez vážných důvodů mši svatou v hospodě je samo o sobě nevhodné. Příslušný diecézní biskup o takovémto slavení zjevně nebyl informován a nedal k němu souhlas.

2) Uspořádání místa, kde byla eucharistie slavena. „V žádném případě ať se nespojuje slavení mše svaté s kontextem obyčejné večeře, ani s podobným způsobem stolování. Mimo případů naléhavé nutnosti ať se mše svatá neslouží na kuchyňském stole, v jídelně nebo na místě používaném ke stolování, ani v sále, kde by bylo přichystáno jídlo, ani ti, kteří se účastní mše, ať nesedají k jídlu v průběhu samotné mše svaté. Jestliže je z vážného důvodu třeba sloužit mši svatou na stejném místě, kde se pak bude stolovat, ať se vloží jasný časový odstup mezi závěr mše svaté a začátek jídla a ať není věřícím podáváno obyčejné jídlo během mše svaté.“² V pozvánce zveřejněné na sociálních sítích se uvádí: „Po čas mše bude na baru paní výčepní Alena Listová. Pít pivo či jiné tekutiny bude možno v průběhu celého večera.“ Účastníci bohoslužby měli skutečně během mše na stolech před sebou načepované pivo, kávu atd. což považujeme za krajně nevhodné. Snižuje to nedůstojně slavení eucharistie na „párty pro věřící i nevěřící,“ jak uvádí pozvánka.

3) Četba evangelia a homilie. Čtení evangelia během slavení posvátné liturgie, které „je vyvrcholením bohoslužby slova,“ je podle církevní tradice vyhrazeno posvěcenému služebníkovvi. Laikovi ani řeholníkovi proto není dovoleno předčítat evangelium během mše svaté, a ani při ostatních liturgických slaveních, pokud to normy výslovně nepovolují.

Homilii, která je pronesena během slavení mše svaté a která je součástí samotné liturgie, „má mít obvykle sám kněz, který bohoslužbu vede; může ji svěřit koncelebrujícímu knězi, nebo někdy podle vhodnosti též jáhnovi, nikdy ovšem laikovi.³ To, že se při této bohoslužbě četby evangelia ujal laicizovaný kněz a homilie kromě něj také další dva laici, je v přímém rozporu s výše uvedeným.

Cílem bohoslužby podle jejích organizátorů bylo přiblížit Hospodina těm, kteří by do kostela nepřišli. To je samo o sobě myšlenka dobrá a chvályhodná, proti které nelze nic namítat. Nakonec o to máme usilovat celým životem. Mnoho z těch, kteří se této bohoslužby zúčastnili, v jejím závěru přijímalo eucharistii, takže zjevně problém se vstupem do kostela nemají.

Přestože celé slavení jistě nebylo neseno zlým úmyslem, není možné ho v základu stavět na tom, že obcházením stanovených liturgických předpisů někomu Krista více přiblížíme. To považujeme za přesvědčení naprosto mylné a zcestné. Liturgické předpisy nejsou samoučelné, ale mají chránit velké tajemství živé Kristovy přítomnosti v eucharistii. Vítáme různé způsoby, jak toto tajemství lidem přiblížit. Všechny by ale měly být neseny vědomím, že cestou k poznání hloubky tajemství Boží přítomnosti nemůže být jeho profanace.

Doporučené řešení se v této situaci je:

Kázeňské napomenutí celebranta této bohoslužby ordinářem místa slavení, nebo jeho vlastním ordinářem s upozorněním, že takovýto způsob slavení mše svaté je nedovolený.

Vytýkací dopis řediteli TvNoe, s vyjádřením nesouhlasu s takovýmito přenosy.

+Martin David

*Mons. Mgr. Martin David je biskup ostravsko-opavský
a předseda Liturgické komise České biskupské konference*